

LOOSDRECHTSE BOS

Landschap en architectuur begroeten elkaar

Landgoed Zonnestraal is genomineerd voor een plek op de werelderfgoedlijst van UNESCO. Daarmee heeft de gemeente Hilversum een potentiële toeristentrekker van jewelste in de achtertuin. Voor landschapsarchitect Peter de Ruyter betekende de nominatie dat zijn plannen eindelijk uitgevoerd konden worden. 'Het is zo mooi geworden, ik gun iedereen Zonnestraal een keer te zien.'

Er is vorig jaar veel gebeurd op landgoed Zonnestraal. Niet zozeer aan de architectuur zelf, maar vooral aan de ruimte eromheen. De belangrijkste verandering is de kap van een groot aantal bomen zodat het voormalige sanatorium van architect Duiker de ruimte heeft gekregen om van verre gezien te worden. Landschapsarchitect Peter de Ruyter: "Architect Duiker had een duidelijk idee met het landschap rondom het gebouw. Volgens hem waren architectuur en landschap onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het sanatorium stond met de oplevering in 1931 precies tussen de bossen en de heide in. De patiënten, diamantslijpers met tuberculose, verbleven in het sanatorium om te herstellen. Het gebouw vormde als het ware de overgang tussen ziekte en beterschap. Aan de achterzijde de donkere bossen. De voorzijde van het sanatorium, met alle raampartijen richting de open heide, weerspiegelde het herstel en een betere toekomst."

Aanpakken

Die heide was in de loop der jaren helemaal verdwenen, om plaats te maken voor meer bos. Om de gedachte van Duiker te eren zijn een groot aantal bomen gekapt en is

uitgebloeide heide van de Hoorneboeg aan de voorzijde van het sanatoriumcomplex verspreid om het herstel van de heide te versnellen. De Ruyter is al twintig jaar betrokken bij Zonnestraal als landschapsarchitect. Hij heeft recent ook een belangrijke prijs voor ruimtelijke kwaliteit gekregen voor dit werk. Stukje bij beetje, telkens als er weer geld beschikbaar komt, worden zijn plannen verder uitgevoerd. Nu, met de nominatie voor UNESCO, kon het terrein flink worden aangepakt.

Geduld

De Ruyter vertelt dat het werk van een landschapsarchitect bij een historisch erfgoed bestaat uit het reconstrueren van verschillende 'lagen' in de tijd. Op een oude kaart uit 1702 ontdekte hij een oude wal, een veekering, precies in het verlengde van het Dresselhuyspaviljoen, één van de bijgebouwen van het sanatorium. Die verhoging heeft De Ruyter opnieuw zichtbaar gemaakt door de aanleg van een nieuw wandelpad aan de voet van de wal en wederom door het kappen van bomen. Al die gekapte bomen, is dat niet zonde? "Nou er zijn ook veel bomen bijgekomen aan de achterzijde van Zonnestraal. In totaal zesduizend stuks. Dat zijn nu nog maar hele kleine boompjes, denk enkelhoogte, maar over tien jaar zijn die manshoog. Geduld is een belangrijke eigenschap in mijn werk."

Wees welkom

Bovendien, stelt De Ruyter, krijgen we door die gekapte bomen ook wat terug. "Door meer overgangen te

creëren tussen bos en heide ontstaat ecologische winst. Dassen scharrelen graag in die overgang. Daarnaast hebben we het gekapte hout gebruikt om bankjes te maken. Bovenal is door de ruimte die we hebben gemaakt het landgoed uitnodigender geworden. Het was altijd al toegankelijk voor recreatie, maar nu voelen bezoekers zich door de nieuwe openheid ook echt welkom."

Bezoekerstrekker

De mogelijke nominatie voor de UNESCO werelderfgoedlijst zal naar verwachting zorgen voor meer bezoekers. Dat is precies de bedoeling. De Ruyter heeft nieuwe wandelroutes gemaakt rondom Zonnestraal, die bijvoorbeeld ook langs de herstelde tuinen van Villa Pampahoeve gaan. De toegangswegen en parkeerplekken zijn onder handen genomen. Als het gaat sneeuwen kunnen bezoekers prachtig langlaufen door het lichtglooiende nieuwe heidelandschap. En daarna natuurlijk wat drinken bij het café van Zonnestraal. Ook zijn er maandelijks [rondleidingen](#) in en om de gebouwen.

Schoonheid

Voor De Ruyter is het al twintig jaar, iedere keer weer, een beleving als hij Zonnestraal nadert. "Dit is mijn levenswerk. Toen mijn vader, die inmiddels is overleden, zag hoe het is geworden, kreeg hij tranen in zijn ogen. De schoonheid van het gebouw in zijn omgeving is ook heel mooi. Ik gun iedereen dat een keer te zien."

